

Vastaus Antero Eerolan ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen työllisyystakuu vantaalaisista oppilaitoksista valmistuville nuorille

VD/5415/00.02.00.03/2023

PT/KA/JT

Antero Eerola sekä 18 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Työ- ja elinkeinopalvelut siirtyvät kuntien vastuulle vuoden 2024 alusta. Tavoitteena on kohentaa työllisyyttä, edistää työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisätä palveluiden saatavuutta ja monipuolisuutta. Näin kuntien työllisyys-, koulutuspalvelut-, elinkeino- ja elinvoimapalvelut tulevat saman järjestäjän vastuulle.

Uudistus antaa myös kunnille ja kaupungeille uusia mahdollisuuksia, omaan aktiiviseen työllisyys- ja työvoimapolitiikkaan. Vantaa voi olla suunnannäyttävä aktiivisessa työllistämisessä, varsinkin nuorten kohdalla.

Yksi keino tähän voi olla erityinen nuorten työllisyystakuu opintojen päätyttyä. Sen kautta vantaalaisille, erityisesti ammatillisista oppilaitoksesta valmistuville nuorille tarjottaisiin takuu työllistymisestä esimerkiksi vuodeksi tai kuudeksi kuukaudeksi ammattiin valmistumisen jälkeen. Tämä tapahtuisi yhteistyössä oppilaitosten, työllisyyspalveluiden, kaupungin muiden hallinnonalojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Työllistyminen mahdollisimman nopeasti opintojen jälkeen antaa nuorille uskoa tulevaisuuteen, auttaa itsenäisen toimeentulon alkuun, ehkäisee syrjäytymisen riskiä ja kiinnittää nuoria työelämään ja laajemmin yhteiskuntaan. Näin voitaisiin myös entistä paremmin ja kohdennetummin vastata yritysten ja julkisen sektorin työvoimatarpeisiin.

Edellä olevan perusteella me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaan kaupunki selvittää mahdollisuudet kokeilla ja myöhemmin toteuttaa erityisen nuorten työllisyystakuun vantaalaisista, erityisesti ammatillisista oppilaitoksista valmistuville nuorille yhteistyössä kaupungin, oppilaitosten, yritysten, järjestökentän sekä työllisyyspalveluiden kanssa.”

Kaupunginvaltuusto 21.8.2023 § 40

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistetavaksi.

Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue toteaa vastauksena seuraavaa:

Nuorten pääsy kiinni työelämään mahdollisimman pian ammatillisen perustutkinnon suorittamisen jälkeen on tärkeää erityisesti niiden valmistuneiden kannalta, joilla syystä tai toisesta on muita suurempi vaara jäädä sivuun työmarkkinoilta. Tällaisia ovat henkilöt, jotka esimerkiksi etnisen taustansa tai

puutteellisen kielitaitonsa takia kohtaavat koulun jälkeen muita korkeamman kynnyksen ennen työpäikan löytymistä, samoin kuin ne, joiden elämäntilanne esim. päihdevaaran tai mielenterveyskysymysten vuoksi altistaa syrjäytymisriskille.

Teemoiltaan tämä valtuustoaloite rinnastuu vuoden 2013 alusta voimaan tulleeseen nuorisotakuuseen, jonka avulla tulisi taata jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle työ-, työkokeilu- opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Nuorisotakuuseen kuuluva koulutustakuu tarkoittaa puolestaan, että jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin.

Nuorisotakuu ei käytännössä ole toiminut aiotusti. ELY-keskus seuraa nuorisotakuun toteutumista kuukausittain julkaistavilla työttömyystilastoilla. Joulukuussa 2023 Vantaalla oli työttömänä 1637 alle 25-vuotiasta nuorta, mikä on 373 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan. Nämä luvut eivät kerro, kuinka suuri osa työttömistä on juuri ammattikoulusta vastavalmistuneita tai alle 3 kuukautta työttömänä olleita, mutta antavat kuvaa tämänhetkisestä suhdannetilanteesta työmarkkinoilla.

Vuonna 2021 ammatillisen perustutkinnon suoritti 2202 vantaalaista. Tutkinnon suorittaneista oli alle 25-vuotiaita 1116 henkilöä ja 25 vuotta täyttäneitä tai sitä vanhempia 1662 henkilöä. Tilastojen valossa 14 % ammattikouluista valmistuneista alle 25-vuotiasta oli työttömänä vuosi koulun päättymisen jälkeen. Vanhempien valmistuneiden kohdalla prosentit olivat suurempia. Kaikista valmistuneista keskimäärin 15 % oli työttömänä vuoden jälkeen.

Mikäli valtuustoaloitteessa mainittu nuori rajataan tarkoittamaan alle 25-vuotiaita, olisi kohderyhmän koko vuosittain noin 1200 henkilöä. Tilastojen valossa heistä noin 15 % eli 180 henkilöä kuuluu siihen ryhmään, jolla on vaara jäädä pitemmäksi aikaa työttömäksi opintojen jälkeen.

Nuoret kuuluvat jo nyt työllisyyspalveluiden painopisteryhmään samoin kuin maahanmuuttajataustaiset yleisesti. Uusi palkkatukilainsäädäntö mahdollistaa viiden kuukauden tuetun työsuhteen heti työttömäksi jäämisen jälkeen. Käytännössä kaupunki joutuisi varautumaan siihen, että nuoret työllistetään määrääjäksi omiin toimintoihin, mikä käytännössä tarkoittaisi nykyisten keskitettyjen työllistämismäärärahojen kaksinkertaistamista noin 7–8 miljoonaan euroon ja lisäksi ylimääräistä henkilöresurssia toiminnan organisointiin ja työsuhteen aikaiseen uravalmennukseen.

Lisäksi työllistämistakuu voi aiheuttaa tilanteen, jossa sellaisetkin nuoret, jotka muutoin voisivat itse löytää töitä valmistumisen jälkeen, passivoituvat, mikäli on tiedossa, että kaupunki joka tapauksessa tarjoaa vaihtoehdon työttömyydelle. Pitemmällä tähtäimellä tarkoituksenmukaista olisikin keskittää voimavaroja nuorten ohjaamiseen ja motivoimiseen sellaisten ammattien opiskelijoiksi, joiden työllistyvyys valmistumisen jälkeen on hyvä. Tässä on haastetta, koska monesti nuorten omista keskusteluissa ja viestien vaihdossa houkutteleviksi koetut alat ovat sellaisia, joiden työllisyysnäkökulmasta todellisuudessa ovat heikot.

Työvoimapaalveluiden tuleva siirto kunnille antaa lisää joustavuutta erilaisten palveluiden organisoimiseen. Samalla on kuitenkin varmistettava, että uusilla painopisteillä ei syödy jo olemassa olevien toimenpiteiden voimavaroja, vaan varmistetaan riittävä resurssointi kaikkien nuorten palveluihin.

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Antero Eerolalle 18 muulle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupungin-
hallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun

Liite:

- Allekirjoitettu Antero Eerolan ja 18 muun valtuutetun aloite työllisyystakuu vantaalaisista oppilaitoksista valmistuville nuorille

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Palveluesimies Kari Ahlström
([etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi))